

Iizasa Iga-no Kami Ienao

„Choisai”

(1387–1489)

Kamon rodu Chiba,
a więc i zapewne
używany przez
Iizasa Ienao

O tym wybitnym mistrzu miecza i twórcy szkoły Tenshin Shoden Katori Shinto Ryu, zachowało się niewiele informacji historycznych, zwłaszcza dotyczącej pierwszej połowy jego życia.

Ienao urodził się w wiosce Iizasa (obecne Takomachi w prefekturze Chiba) w rodzinie tzw. *ji samurajów*, którzy pełnili role wójtów. Uważa się, że już będąc młodzieńcem osiągnął wysoki poziom umiejętności w posługiwaniu się mieczem i włócznią. Zapewne technika, którą wtedy ćwiczył opierała się o zasady szkoły Chujo Ryu. Ten pierwszy i zarazem nadworny styl kenjutsu zaczął dominować wtedy w Japonii.

Iizasa Ienao rozpoczął służbę u *shugo* z rodu Chiba i uczestniczył w prowadzonych przez ten ród kampaniach. Rody Satomi i Chiba miały włości w prowincjach Awa, Kazusa i część prowincji Shimoosa. W tym czasie władzę sprawowali shoguni z rodu Ashikaga, którym nominalnie podlegały, jako dziedziczne dobra, między innymi prowincje Kazusa i Shimoosa. Słaby rząd *bakufu* doprowadził do ciągłych konfliktów i lokalnych wojen pomiędzy poszczególnymi *shugo*, którzy starali się sobie zdobyć przychylność shoguna,

a tym samym potwierdzić swoje prawa do kolejnych wojen domowych. Tak doszło do konfliktu z shogunem Ashikaga Yoshimasa, w wyniku którego ród Chiba utracił na jakiś czas zajmowaną pozycję i wiele posiadanych dóbr. To odbiło się oczywiście na służących mu samurajach. Ufortyfikowane domostwo i rodzinna wioska

OPRACOWAŁ
JANUSZ
SZYMANKIEWICZ

Pochodząca z XV wieku zachowana podobizna Iizasa Ienao Choisai.
Rysunek (kopia z oryginału)
Dorota Cybulska.

巨匠の中の巨匠

Iizasa miały zostać wtedy zrównana z ziemią. Ienao pozbawiony rodziny i pana stał się roninem.

Jednak równolegle funkcjonuje inna, równie prawdopodobna historia. Ród Chiba należał do wiodących rodów służących shogunom z rodu Ashikaga. Wraz z przywódcą klanu młody, wybijający się szermierz i gwardzista miał gościć w Kioto na dworze shoguna. Niektóre podania głoszą, że przez krótki czas był nawet nauczycielem fechtunku samego Yoshimasy. Zdolny, ale poszukujący własnej drogi w sztuce miecza Ienao nie mógł się podobać innym, równie sprawnym w posługiwaniu się mieczem fecht mistrzom ze szkoły Chujo Ryu. W wyniku tego konfliktu, przy znanej słabej i chwiejnej postawie shoguna, Iizasa Ienao został skazany na banicję. Być może było to efektem jakiegoś niefortunnego pojedynku.

Za tą drugą wersją przemawia fakt istnienia do dnia dzisiejszego bezpośredniej ciągłości rodu Ienao.

Dobiegający wtedy sześćdziesięciu czterech lat, więc jak na ówczesne warunki będąc wręcz sędziwym staruszkiem, rozgoryczony i poszukujący utraconej równowagi ducha powrócił w rodzinne strony i udał się do pobliskiej świątyni shinto Katori w prowincji Shimoosa, by tam dokończyć swego żywota. Mieszkał w budynku nieopodal bramy *tori* prowadzącej do głównego pawilonu siedziby bóstwa Futsunushi-no Mikoto i oddawał się kontemplacji i studiom filozoficznym. Aby dodatkowo umartwiać swe ciało brał lodowate kąpiele i poddawał je też rygorystycznemu treningowi sztuk walki, a szczególnie fechtunku.

Tak upływał dzień za dniem. Jak głosi podanie, po upływie tysiąca dni, kiedy zapadł wyczerpany w sen, objawił mu się bóg świątyni Katori pod postacią młodzieńca siedzącego na drzewie, pod którym zwykle za dnia ćwiczył sztuki walki. Duch dał mu zwój zapisanego papieru, zwany obecnie *mokuroku heiho sahinshu* i wypowiedział słowa: „Choisai, ty będziesz nauczycielem wszystkich wielkich mistrzów miecza”. Po tym zniknął. Kiedy Ienao obudził się, znalazł obok siebie zwój zawierający opisy technik wojennych i strategii.

W wyniku tego objawienia i z pomocą *mokuroku heiho shinshu* Choisai rozwinął no-

wą, swoją własną szkołę walki, której nazwa składała się ze słów: *Tenshin Shoden* (przekazane od bóstwa) na cześć bóstwa Futsunushi-no Mikoto, *Katori* na cześć świątyni, która go przygarnęła i wreszcie *Shinto*, co oznaczało „nowy” miecz. Przybrał też imię Choisai i zaczął nauczać pielgrzymów przybywających do świątyni. Szybko *Tenshin Shoden Katori Shinto Ryu*, a szczególnie jej technika fechtunku, zdobyła szeroką sławę w całej Japonii, a do świątyni zaczęło przybywać wielu samurajów po naukę.

Ten wybitny mistrz miecza uważany jest za twórcę systemu *kenjutsu*, który zdominował taoistyczne przybytki kultu. Jego centrum stała się świątynia Katori, a potem Kashima w prowincji Hitachi.

Zmarł w wieku 102 lat w drugim roku ery Shokei piętnastego dnia drugiego miesiąca. Został pochowany obok bramy świątynnej i budynku, w którym mieszkał. Rodzina, którą założył przetrwała do czasów współczesnych. W jej posiadaniu znajduje się wiele manuskryptów napisanych ręką samego Iizasa Ienao Choisai. Dwudziestym *soke* szkoły jest Iizasa Shuri-no Suke Yasusada.

Życie Ienao stało się wzorem dla innych mistrzów miecza poszukujących swego spełnienia. Przykładem jest tu twórca stylu Kage Ryu Aizu Iko Ikosai.

Począwszy od Ienao, a skończywszy na obecnym *shihanke* Otake Risuke, uczniowie wciąż zobowiązani są do wpisywania się na listę studentów własną krwią. Wśród adeptów szkoły, którą założył Ienao znajdują się takie nazwiska jak: Nakatsu Bizen-no Kami Matsumoto twórca stylu Kashima Shinden Jiki Shinkage Ryu, Tsukahara Tosa-no Kami Yasumoto twórca stylu Katori Shinto Ryu, Kamiizumi Ise-no Kami Hidetsuna twórca stylu Shinkage Ryu, Tsukahara Bokuden twórca stylu Kashima Shinto Ryu, Morooka Ippasai Kagehisa twórca stylu Ippa Ryu.

Uważa się, że świątynię Katori ze względu na praktykowaną tu sztukę miecza odwiedził też Miyamoto Musashi. Technikę miecza stworzoną przez Iizasa Ienao praktykowali także dyktatorzy ery Sengoku Oda Nobunaga i Toyotomi Hideyoshi.

W trzydziestym piątym roku ery Showa (1960) szkoła *Tenshin Shoden Katori Shinto Ryu* została zaliczona w poczet „nietkniętych narodowych skarbów kultury” Japonii. ■